

Sredstva EU za inovacije i razvoj

DO KRAJA GODINE ČETIRI NATJEČAJA VRIJEDNA 1,5 MILIJARDI KUNA

Jedan od natječaja za nepovratna sredstva namijenjena istraživanju i razvoju jest onaj u kojem su osim malih i srednjih poduzeća prihvatljiva i velika, kojima je namijenjeno čak pola milijarde kuna. Zahvaljujući tom novcu moći će angažirati tim znanstvenika za razvoj inovativnog proizvoda ili usluge

piše **mr. sc. GORAN BECKER**
partner u Impuls savjetovanju

Inovativnosti zemalja članica Europska komisija posvećuje posebnu pozornost, zato redovito prati njihov napredak i objavljuje ljestvicu europske inovativnosti. Prema rezultatima istraživanja iz 2016., Hrvatska je u odnosu na prosjek zemalja EU rangirana među slabije, s padom uspješnosti od 1,4 posto u odnosu na 2010. Nije iznenađenje da ljestvicu europske inovativnosti predvode Švedska, Danska i Francuska s izdvajanjem od oko tri posto BDP-a za istraživanje i razvoj; podaci za Hrvatsku za isto razdoblje porazni su – samo 0,85 posto. Kako bi preokrenula trend izrazito niskog ulaganja u istraživanje i razvoj te omogućila ispunjenje strateškog cilja povećanja ukupnog ulaganja u istraživanje i razvoj na 1,4 posto BDP-a, država je odlučila objaviti i više različitih natječaja EU za poticanje istraživanja, razvoja i inovacija. Već potkraj godine izlaze četiri takva natječaja kojima će se poduzećima dodijeliti oko 1,5 milijardi kuna nepovratnih potpora. Jedan od njih jest onaj u kojem su osim malih i srednjih poduzeća prihvatljiva i velika – 'Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga

koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja'. Riječ je o natječaju vrijednom oko pola milijarde kuna koji poduzećima omogućuje suradnju sa znanstvenim organizacijama, fakultetima i institutima na razvoju inovativnog proizvoda ili usluge. Zahvaljujući nepovratnim sredstvima poduzeće može angažirati tim znanstvenika koji će zajedničkim radom razvijati novi proizvod.

Što može biti inovacija

Iskustvo pokazuje da se u početnoj fazi, pri razmatranju projektne ideje, pojavljuju prve dvojbe: što je inovacija i imamo li uopće u poduzeću inovaciju koju bismo mogli prijaviti na natječaj. Nažalost, često prevladava shvaćanje da inovacija mora biti nešto poput Concepta one, električnog automobila tvrtke Rimac Automobili. Istina je da je tom poduzeću odobren projekt istraživanja i razvoja, ali također postoje poduzeća manje zvučnog imena koja uspješno provode svoje razvojno-istraživačke projekte. Cilj je jednoga takvog projekta koji smo u tvrtki pripremili za klijenta te ga sada i provodimo: gradnja prototipa inovativne tehnologije lomljenja me-

talne strugotine i prototipa inovativne tehnologije dimenzionalnog mjerenja te kontrola metalnih izradaka. Njegov je tržišni potencijal velik jer će globalno tržište tvrtki koje se bave strojnom obradom metala do 2020. ukupno vrijediti 642 milijarde dolara.

Iako je većina odobrenih projekata u prerađivačkom sektoru i ICT-u, za odobrenje nije presudna djelatnost poduzeća, nego potencijal za komercijalizaciju razvijenog inovativnog proizvoda, usluge ili poslovnog procesa. Osim toga, za razliku od natječaja proširenja kapaciteta proizvodnje koji potiče gradnju proizvodnih pogona i ulaganja u nove strojeve i opremu, natječaj za istraživanje i razvoj potiče posve suprotne aktivnosti i ciljeve uz različitu strukturu troškova. Naime, proračun takva razvojnog projekta u proizvodnom sektoru većinom se sastoji od plaća projektnog tima, repromaterijala te amortizacije strojeva, što se također najviše sufinancira nepovratnim potporama. Pri tome su manji dio projektnog proračuna ulaganja u opremu i osnovna sredstva, zbog čega se taj dio mnogo manje sufinancira.

Što ulazi u projekt

Jedno od pitanja koja bi si poduzetnik mogao postaviti u prijavi na natječaj jest može li s pomoću fakulteta ili instituta riješiti problem u proizvodnom procesu koji smanjuje štetnost za okoliš i sigurnost radnika, kao i koje bi to bilo rješenje i postoje li već slična rješenja na tržištu. Ako ne postoje, može li se s pomoću novca EU zatvoriti financijska konstrukcija i razviti prototip inovativne tehnologije? Ta pitanja mogu poslužiti proizvodnom sektoru za razvoj novog proizvoda kao što je, primjerice, spomenuti inovativni mjerni uređaj. U projektu je moguće ujediniti istraživanje i razvoj različitih tehnoloških prototipa u jedinstvenu cjelinu, i to uza znatno sufinanciranje države. Valja naglasiti da se svaki projekt mora uklopiti u barem jedan prioritet iz Strategije pametne specijalizacije, u područje zdravlja i kvalitete života, energije i održivog okoliša, prometa i mobilnosti, sigurnosti ili hrane i biokemije.

Dosadašnje iskustvo iskristaliziralo je nekoliko izazova koji stoje na putu prave sinergije između gospodarstva i znanosti. Naime, profesore i znanstveni projektni tim nije moguće motivirati financijskom stimulacijom jer primaju plaću iz državnog proračuna. Njihova se korist od sudjelovanja u projektu sastoji od mogućnosti zapošljavanja novih asistenata i nabave opreme za potrebe projekta. Tako profesorima i znanstvenicima projekti Europske unije nisu toliko primamljivi u odnosu na tržišne projekte kojima ugovaraju znatno atraktivnije uvjete poslovne suradnje.

Složena dokumentacija

Drugi izazov u pripremi projektnih prijava na natječaj bile su složenost pripreme dokumentacije i mjestimična nedosljednost, no taj je problem tijekom vremena otklonjen. Unatoč spomenutim nedostacima prošlih natječaja oni za istraživanje i razvoj zasigurno su potrebni i pozitivno će utjecati na gospodarstvo. Bez sumnje, ulaganje u istraživanje i razvoj omogućuje poduzećima diferencijaciju proizvoda, što pak povećava njihovu konkurentnost.